

ಮಕ್ಕಳ ಆಟವೇ ಅವರ ಕೆಲಸ: ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಟೈನರ್ ವಾಲ್ಡೋರ್ಫ್‌ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಜಿ. ಮಣಿವನ್ನನ್

ನಿಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನಾವು ಹುಡುಗರು ತುಂಡು ಚಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತರಚಿದ ಮಂಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅತ್ಯುತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಳೆಯ ಸ್ಕೂಟರ್ ಟಯರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೇಗೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾವಾಡಿದ ತುಂಟಾಟಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆ ಬಾಗಿಲ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು "ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ' ಆಟವನ್ನು ಅದರ ಸಕಲ ವೈವಿಧ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಐದು ಕಲ್ಲುಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹುಣಸೆ ಬೀಜ ಅಥವಾ ಸಮುದ್ರದ ಚಿಪ್ಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಖುಷಿ ಕೊಡುವ ನೆನಪುಗಳು. ನಾವು ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಪೇರಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವುದು ಮುಂತಾದ ಸಾಹಸ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾವು ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು, ನಗುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಮರಗಳನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬಿದ್ದರೂ ನಾವೇ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಮತ್ತೆ ಮರ ಏರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆವರುತ್ತಿದ್ದೆವು ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ನಮ್ಮ ಹೆತ್ತವರಿಂದ ಕರೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಓದುವುದು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರೊಡನೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸರಳವಾದ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಟೀವಿ ಅಂದರೇನು ಅಂತಾ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಹಳೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮರೆತು 25 ವರ್ಷ ಮುಂದೆ ಅಂದರೆ ಈಗಿನ ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ. ನಗರದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಕಾರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಅಥವಾ ಅಕ್ಕಂದಿರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ-ತಂಗಿಯರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದ ಕಾರಣ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮನೆಗೆಲಸದವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಅತಿ ನವೀನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಆಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓಡಾಡಲು ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರಲು ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಇವು ಒಂದು ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದರೆ ಸಾಕು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಮಾಡು ಅಂಥ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮನೆಯ ಅಜ್ಜಿಯೋ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನೋ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯ ಗೊಂಬೆಗಳ ಜಾಗವನ್ನು ಬಾರ್ಬಿ ಗೊಂಬೆಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆಟವಾಡುವ ಜಾಗಗಳು ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿವೆ ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅರಳಲು ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. "ಅಗತ್ಯವೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ತಾಯಿ" ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಗೆ ಈಗ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.

ಬಹಳಷ್ಟು ತಂದೆತಾಯಿಯರು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆದಷ್ಟೂ ಉತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಕೊಡಿಸಿಕೊಡಲು ದುಡ್ಡನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆತಾಯಿಯರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವ ಧಾವಂತ. ಐದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗ್ರೇಡ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಲು ಬುದ್ಧಿವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ತರಾತುರಿ ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರುವ ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ತೋರಿದರೂ ಮೇಲಿನ ತರಗತಿಗಳ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವಾಗ ಪರದಾಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ಷರಶಃ ಪುಟ್ಟ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟಕರ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಪಾಠಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಒತ್ತಡ, ತಂದೆತಾಯಿ ಏನೆನ್ನುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಭಯ ಕಾಡುತ್ತದೆ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಟ್ಯೂಷನ್‌ಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ. ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಮತ್ತು ನೀರಸವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಾಕಿ ಅವರನ್ನು ಸುಸ್ತು ಮಾಡಿ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಅವರು ಆಟವಾಡುವುದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು?.

ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿರಿಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವೇಗ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಕಾಲಪ್ರಮಾಣ ಇರುತ್ತದೆ.

ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ತೋರಿಸಿದ ಅಥವಾ ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಲೇಡಿ ಬರ್ಡ್ ಜೀರುಂಡೆ ತೋರಿಸಿದ ಅಥವಾ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ದಿನ ಯಾವುದೆಂದು ನೆನಪಿದೆಯೇ ಎಂದು ಸೆಲ್ಲಿ ಜೆಂಕಿನ್ಸನ್ ತಮ್ಮ ಜೀನಿಯಸ್ ಆಫ್ ಪ್ಲೇ[1] ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. "ಬಾಲ್ಯವೆಂಬುದು ಒಂದು ಮೋಹಕ ಅವಧಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನಿರಾಳತೆ, ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಂದರ ನೆನಪುಗಳೆಂಬ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಸಮಯ. ಇದೇನು? ನಾವು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಅವರ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೇಳುವ, ಅವರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೇ? ನಾವು ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಆಡಲು ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಮುಂದೆ ತಾನು ಏನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಭವಿಷ್ಯದ ರಹಸ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ."ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾನಿಲ್ಲಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಡಾ. ಸ್ಟುವರ್ಟ್ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, "ಬಾಲ್ಯದ ಆಟ ಪಾಟಗಳು ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಆಡಬಹುದು ಬೇಡದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪತ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಅಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೋರ್ವನ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ'. ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಟವಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರಾದಾಗ ಒತ್ತಡ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಾಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸಂಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಮತ್ತು ಕನಸುಗಳು ಹೇಗೆ ಮುಖ್ಯವೊ ಅದರಷ್ಟೇ ಆಟ ಕೂಡ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ವಾಲ್ಡೋರ್ಫ್ ಅವರ ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ 'ಆಟವೇ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಕೆಲಸವೇ ಆಟ' ಹಾಗೂ ಶಿಶು ವಿಹಾರವೆಂದರೆ ಮನೆಯ ಪರಿಸರದ ಒಂದು ಮುಂದುವರಿಕೆ. ಇಲ್ಲಿ ತರಗತಿಗಳು ಪೀಠೋಪಕರಣದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಇತರ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳಂತೆ ಇರದೆ ತೆರೆದ ಅಂಗಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಇರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಬಯಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಚಲಿಸದಂತೆ ತಡೆಯಲು, ತರಗತಿಯ ಕುರ್ಚಿ ಮತ್ತು ಮೇಜುಗಳ ಹಿಂದೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಡಲು ನಾವ್ಯಾರು? ನವಜಾತ ಶಿಶುವಿನ ಅಂಗಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸಿದೆ. ದೇಹದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ಆಟ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಮೊದಲ ಹಲ್ಲುಗಳ ಬಿದ್ದ ನಂತರವೇ ಮಕ್ಕಳ ಅಂಗಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಒಳಾಂಗಣ ಹಾಗೂ ಹೊರಾಂಗಣ ಎಂಬ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಆಟಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಸಿರು ಹೊರಬಿಟ್ಟಂತೆ. ಶಿಶುವಿಹಾರದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ವೃತ್ತದ ಸಮಯ, ಕತೆ-ಸಮಯ ಮತ್ತು ಕಲೆ, ಕರಕುಶಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಉಸಿರು ಒಳತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ. ಈ ಲಯಬದ್ಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅವೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಿಕೆಯು ನಳನಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಲಯಬದ್ಧ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವಮಾನದ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಖಜಾನೆಯಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಆಡಾಡಿದ ನಂತರ ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಓರಣವಾಗಿ ಎತ್ತಿಡುವ ಕೆಲಸವೂ ದೈನಂದಿನ ಲಯಬದ್ಧತೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾವು ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠವಾಗುತ್ತದೆ,

ಡಾ. ರುಡಾಲ್ ಸ್ಟೈನರ್[2] ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು "ವಸ್ತುವಿನ ಜೀವಾಳದ ಹುಡುಕಾಟ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಟೈನರ್ ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಟನ್‌ರ 3 R ಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ರಿದಂ, ರಿಪಿಟೇಷನ್ ಮತ್ತು ರಿವರೆನ್ಸ್. ಶಿಕ್ಷಕರು ಈ 3 ಆರ್‌ಗಳನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕಲಿಕಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ಬದುಕಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕ್ರಿಯೆ, ಸನ್ನೆ, ಮಾತುಗಳು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಆಳವಾದ ಅಮೂರ್ತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಂಪನಗಳನ್ನೂ ಅನುಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಬಹುತೇಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಟನ್ ಅಥವಾ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳು ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನುಕರಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸೂಚನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವತ್ತ ಬದಲಾಗಿವೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಕನಸಿನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕತೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದದ್ದಿಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಮಗುವಿನ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಗೆ ಅತಿ ಹೊರೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ತೀರ

ಭಾರವಾಗಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ಟೈನರ್ ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಟನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸರದ ಸೌಂದರ್ಯ, ಆಟದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುವ ಅದರ ನಿರಂತರ ಲಯ, ಭಾಷೆ ರೂಪಿಸುವ ಅವಕಾಶ, ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಜಾಗೃತವಾಗುವ ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಆ ಎಳೆ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲೇ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಆಗುವ ಒಟ್ಟು ಖುಷಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ನಾವು ಕಾಣಲಾರೆವು.

ಚಿತ್ರ ಕೃಪೆ: ಸ್ಮಿತಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಟೈನರ್ ಶಾಲೆ.

References

1. “The Genius of Play: Celebrating the Spirit of Childhood” by Sally Jenkinson. Hawthorn Press (First published in December 2001)
2. www.rsarchive.org For a collection of the works, lectures given by Dr. Rudolf Steiner, the pioneer of Steiner-Waldorf education.

ಮಣಿವನ್ನನ್ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಟೈನರ್ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಾಪಕ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು, ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಆಫ್ ಚೈಲ್ಡ್‌ಹುಡ್ ಪ್ರಿ ಸ್ಕೂಲ್‌ನ ಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸ್ಟೈನರ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಸಮನ್ವಯಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಸಿಐ (ರಿಹ್ಯಾಬಿಲಿಟೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ) ಅರ್ಹತಾ ಕೋರ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ಆರ್ಟ್ ಆಫ್ ಕ್ಯೂರೇಟಿವ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಸೋಷಿಯೊ–ಥೆರಪಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಕೋರ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಓರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಾಗಿಯೂ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲು ಅವರು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೌನ್ಸೆಲಿಂಗ್, ಕಲೆ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ ಅವರ ಇತರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು. ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ವಿಳಾಸ: mani@heartnsoulfoundation.org